

UPPSALA
UNIVERSITET

Uppsala
Universitetsbibliotek
Box 510
752 37 Uppsala

Lars Burman
Överbibliotekarie

E-post
lars.burman@ub.uu.se

Telefon
018-471 39 10
070-425 03 69

Besöksadress
Carolina Rediviva
Dag Hammarskjölds väg 1

Hemsida
www.ub.uu.se

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2016-03-22

UFV 2016/14

Uppsala universitetsbiblioteks verksamhetsberättelse 2015

Härmed överlämnas Uppsala universitetsbiblioteks verksamhetsberättelse för 2015.

Året har ägnats löpande verksamhet, verksamhetsutveckling och konsolidering av ekonomin. Bibliotekets övergripande mål är att ge bästa tänkbara biblioteksservice på ett kostnadseffektivt sätt, och under året har ansträngningarna att skapa ett samlat universitetsbibliotek fortsatt. Genom internt samarbete skapas de synergier som ger förutsättningar för en stark biblioteksinfrastruktur inom Uppsala universitet. Uppsala universitetsbiblioteks (UUB:s) uppgift är att svara för hela lärosätets biblioteksstöd.

Biblioteket har ambitionen att - tryggt i sin snart 400-åriga historia - ge modernast möjliga digitala och fysiska biblioteksservice. Visionen formuleras i UUB:s Mål och strategier (UFV 2013/56). Där understryks att resurser för forskning, undervisning och lärande snabbt, smidigt och okomplicerat skall ställas till användarnas förfogande. Biblioteket skall vidare vara tydligt i sin identitet och klargöra sin roll som stark inrättning för kunskapsinhämtning, kunskapspridning, kunskapsutveckling och kunskapsbevarande.

Liksom förra året organiseras 2015 års verksamhetsberättelse utifrån UUB:s övergripande mål och strategier. Detta görs för att understryka att de komplexa uppgifterna inom ett stort universitetsbibliotek bäst löses genom gemensamt uppställda mål och strategiska insatser. De tre huvudsakliga målområdena handlar om samlingarna – fysiska och digitala, om samverkan med användare och omvärld samt om arbetsmiljön.

I ett inledande avsnitt beskrivs hur UUB är organiserat och hur dess ekonomi utvecklats under 2015. När siffror nedan sätts inom parentes gäller dessa år 2014.

Organisation och ekonomi

Under 2015 har UUB omorganiserats. Biblioteket består av samma fyra avdelningar som tidigare men dessa har fått nya namn som bättre speglar

deras uppgifter: Avdelningen för ämnesbibliotek, Kulturarvsavdelningen, Avdelningen för bibliotekstöd och Administrativa funktioner. Inom avdelningarna har väsentliga förändringar gjorts. Såväl Kulturarvsavdelningen som Avdelningen för administrativa funktioner har tagit bort underliggande enheter. Tidigare enheter har i vissa fall omorganiserats till funktioner. Avdelningen för biblioteksstöd består av tre enheter: IT-Digital bild, Bibliotekssystem och Digital publicering. Verksamheten inom den sistnämnda finansieras i huvudsak genom avgifter.

Inom avdelningen för ämnesbibliotek har en rad sammanslagningar gjorts. Tidigare har i princip varje geografiskt avgränsat bibliotek utgjort en egen enhet. Nu har antalet enheter minskats till sex: Almedalsbiblioteket, Biologi-/Geo-/Ångströmbiblioteket, BMC/Medicinska biblioteket, Blåsenhusbiblioteket, Carolina-/Karin Boye-biblioteket, Dag Hammarskjöld-/Juridiska/Ökonomikums bibliotek. Dessutom kvarstår E-resursteamet som en avskild verksamhet. De sammanslagna enheterna har inte getts nya namn utan de fysiska lokaliteternas biblioteksnamn finns kvar inom de nya enheternas benämningar.

Målen med omorganisationen har varit att ge användarna bättre service genom att se över hur arbetet leds och utförs, samt att effektivisera verksamheten, eftersom det ekonomiska utrymmet minskar. Vidare har målen varit att utveckla medarbetarnas kompetens genom en mer sammanhållen biblioteksverksamhet och att understryka bilden av UUB som ett högpresterande universitetsbibliotek under stark utveckling.

För att ensa och effektivisera arbetsätten har linjeorganisationen kompletterats med "hängrännor" i form av processer, och tre processledare har utsetts för att hålla samman var sin del av biblioteksverksamheten: "Media och samlingar" "Informationstjänst" samt "Forsknings- och studiestöd". Organisationen i sin helhet har blivit plattare och ger förutsättningar för ett starkare och mer aktivt medarbetarskap.

Genom den nya organisationen har en mer sammanhållen chefsgrupp skapats vilken aktivt deltar i beslutsprocesser och operativt samverkar för hela bibliotekets nytta. Chefsgruppen träffas var fjortonde dag och kompletterar den mindre ledningsgrupp som består av ÖB och avdelningschefer. Omorganisationen genomfördes vad gäller Avdelningen för ämnesbibliotek i december 2015. I januari 2016 var den nya organisationen inom UUB på plats i sin helt. Mycket arbete återstår dock. Under 2016 skall nya arbetsätt utvecklas och de första frukterna skördas av ett tätare samarbete inom "ett universitetsbibliotek".

Sammanlagt hade UUB vid 2015 års utgång 194 (192) heltidsanställda, varav 111 (115) inom bruksbiblioteken och 24,5 (21) inom kulturarvet. Sett över ett längre tidsspänn har antalet anställda minskat kraftigt, samtidigt som uppgifterna blivit mer mångsidiga. År 2000 arbetade 219 personer inom

biblioteket. Antalet årsarbetskrafter inom biblioteket har därmed minskat med 11 % på 15 år, samtidigt som antalet årsarbetskrafter inom hela universitetet under samma period har ökat med 20 % och antalet helårsstudenter har ökat med 28 %. Till vissa delar kan detta förklaras av tekniskskiftet från fysisk till digital media som inte kräver lika stor bemanning i biblioteket som tidigare, men i många stycken handlar det om en effektivisering av biblioteksverksamheten.

En jämförelse med biblioteken vid Lunds och Göteborgs universitet visar att antalet årsverken av bibliotekarier/biblioteksassistenter är nästan 20 % färre i Uppsala. Å andra sidan är antalet specialister/fackkunniga mer än dubbelt så stort i Uppsala, vilket speglar en bredare verksamhet och väsentligt mer sålda tjänster.

UUB står inför en period av många pensionsavgångar och därmed ett stort antal nyanställningar. Under 2015 anställdes 6 personer tills vidare, och under perioden 2016-2020 beräknas c. 31 medarbetare gå i pension. Detta ställer stora krav på kompetensöverföring och kompetensförnyelse. Bibliotekets begränsade ekonomi innebär att det vid varje pensionsavgång görs en noggrann analys av var i organisationen en eventuell nyanställning medför störst nytta. Ambitionen att betrakta UUB som en enda sammanhållen arbetsplats ger därmed effektivitetsvinster.

Inom Avdelningen för biblioteksstöd har arbetet fortsatt att dels leverera biblioteksintern stödverksamhet och dels att i samarbete med universitetet i övrigt lösa gemensamma strukturbehov. Under året har exempelvis UUB migrerat till UU:s gemensamma Exchange-miljö. Inom biblioteket manageras mobiltelefoner och plattor – liksom datorerna – på distans genom ett klienthanteringssystem. Digitaliseringsflödena vid kameror, scannrar och digitaliseringsrobot har utvecklats, och svarar nu bättre än tidigare mot behov inom området.

2014 var det första året sedan 1993 som universitetsbiblioteket kunde uppvisa ett positivt balanserat kapital, vilket hade uppnåtts genom prioriteringar, effektiviseringar och senarelagda rekryteringar. Under 2015 har detta arbete fortsatt bl.a. genom omorganisation av verksamheten och fokus på att öka de externa intäkterna. Trots dessa ansträngningar uppgår 2015 års resultat till -5,0 mnkr, vilket tillsammans med föregående års överskott gör att det utgående balanserade kapitalet stannar på -1,2 mnkr. Det faktiska utfallet 2015 stämmer väl överens med det budgeterade resultatet för året.

Orsaken till årets underskott är främst att löneökningar för såväl 2015 som 2016 slog igenom i maj 2015, vilket gjort att lönekostnaderna ökat med 5 mnkr (5,2 %). En annan kostnad som påverkat resultatet är förändringen av semesterlöneskulden som ökat med 1,2 mnkr, till skillnad mot 2014 då den minskade med 0,3 mnkr. Orsakerna till detta är dels att Dag

Hammarskjöld/Juridiska biblioteket flyttade under julen vilket gjort att personalen har haft svårt att ta ut semester, dels att omorganisationen gjort att verksamheten inte hunnit prioritera uppföljningen av semesteruttaget.

Kostnaderna för medieinköp i form av databaser, tidskrifter och böcker uppgick till 56,5 mnkr 2015 vilket är en ökning med 10 %. Bakgrunden till den kraftiga höjningen är försämrade valutakurser och höjda priser på prenumerationerna. Då vetenskapsområdenas tilldelning för medieinköp räknats upp med mellan 0,88 % (HumSam) och 6,0 % (MedFarm och TekNat) har uppsägningar av prenumerationer gjorts för att ligga i fas med tilldelade medel för medieinköp och ersättning för fjärrlånekompensation och valutakursdifferenser från Kungliga biblioteket använts för medieinköp. Avvägningar och prioriteringar kring användande och relevans har naturligtvis gjorts vid uppsägningarna, men i vissa fall har det fått till följd att användare inte fått de informationsresurser som de skulle ha behövt för sin forskning eller utbildning. Även när nya forskargrupper tillkommer och när nya forskningsfält öppnas kan behoven vara svåra att tillfredsställa. Vetenskapsområdet för Teknik och naturvetenskap beslutade därför om att tillskjuta ytterligare 1 mnkr för 2015 och MedFarm har tillskjutit ytterligare 0,4 mnkr i början av 2016 för att kunna behålla mer av informationsresurserna. Diskussioner om mediesituationen pågår kontinuerligt med institutioner och vetenskapsområden.

Det något bekymmersamma ekonomiska läget för biblioteket har medfört ökad belastning för personal och en något försämrad biblioteksservice – dock har ambitionen varit att besparingar i minsta möjliga mån ska drabba bibliotekets användare. Den långsiktiga ekonomin är dock osäker då det för 2016 budgeteras ett underskott på -5,9 mnkr. 2016 års pris- och löneomräkning av de biblioteksgemensamma intäkterna på 0,88 % räcker inte för att täcka kostnadsökningarna vad gäller personal och media. Biblioteket har omorganiserats bland annat för att bättre kunna möta utmaningarna vad gäller finansieringen, men effekterna av omorganisationen kommer inte att ske omedelbart.

Biblioteket ser också över möjligheten att öka intäkterna från externa bidrags- och uppdragsgivare, i synnerhet när sådana samarbeten ger synergieffekter och gynnar den allmänna biblioteksutvecklingen. Under hösten pågick exempelvis planering för övertagande av biblioteksservicen vid Sveriges Geologiska Undersökning, och alldeles före jul undertecknades en överenskommelse som innebär att UUB från 2016 - och mot ersättning - hanterar SGU:s behov av informationsresurser samt i övrigt tillhandahåller biblioteksservice, till exempel fjärrlån och informationstjänst. Eftersom SGU och UUB:s Geobibliotek är inrymda i samma byggnad innebär överenskommelsen en stor effektivitetsökning.

Samlingarnas och biblioteksstödet utveckling

Kärnan i biblioteksuppdraget är att ställa informationsresurser till användarnas tjänst. Därför har UUB som sitt första formulerade mål att samlingarna skall tillhandahållas, utvecklas och bevaras på bästa sätt. Nyckelord i arbetet är nyförvärv, professionalitet, effektiva lokaler, utbildning och information till brukarna, målgruppsanpassad åtkomst, systemutveckling och bevarandeinsatser. Under 2015 avsattes drygt 56 mnkr för inköp av digitala och fysiska informationsbärare. Det fysiska beståndet uppgår till 152 (151) hyllkilometer. (I föregående års verksamhetsberättelse rapporterades hylllängden till 146 kilometer, men då var inte handskrifter och noter inräknade.) UUB tillhandahöll under det gångna året 558 872 (545 446) e-böcker, 25 003 (25 000) elektroniska tidskrifter och 222 (252) databaser. Jämförelser mellan fysiska och digitala medieresurser är vanskliga men trots de drygt 15 hyllmilerna böcker och tidskrifter kan UUB idag bedömas ha större mängd digitala än fysiska medier.

Utnyttjandet går upp; 6 (5,3) miljoner UU-interna fulltextnedladdningar gjordes 2015 ur databaser, e-böcker och e-tidskrifter. I enlighet med UUB:s strategier prioriteras digitala förvärv även om det vetenskapliga och pedagogiska landskapet är sådant att pappersbundna medier i hög utsträckning skall och måste tillhandahållas. Ett bibliotek av UUB:s karaktär kommer aldrig att bli helt digitalt. I stället kommer det även fortsättningsvis att kännetecknas av det dubbla bibliotekets krav: såväl fysiska som digitala media måste tillhandahållas. Sålunda minskar antalet hemlån av fysiska böcker men bara långsamt: 2015 var antalet 186 416 (193 958). Siffrorna skall jämföras med de från 2005 då antalet var drygt 229 000. Kurvan svänger dock: 2007 lånades 203 000 böcker ut medan antalet 2010 var uppe på närmare 228 000.

En informationsstruktur kräver fullgod metadata och sådan tillhandahålls bl.a. genom kataloger. Under 2015 har arbetet återupptagits att överföra den viktiga så kallade Katalog-63 från fysiska kartotekskort till Libris digitala katalog. Vidare har på uppdrag av Myntkabinettet vid Uppsala universitet ett katalogiseringsprojekt av kabinettets specialbibliotek avslutats.

Även kulturarvssamlingarna växer. Bland förvärv under året kan nämnas handskrivna noter med kompositioner av E. G. Geijer och Uno Troili, tillskott av brev, dagböcker och manuskript till Lars Gustafssons samling och tillskott av brev till Sven Stolpes och Sven Delblancs samlingar.

Vid sidan av forskare och studenter besöks biblioteket av allmänheten. Genom bibliotekslagens stadganden har allmänheten möjlighet att utnyttja universitetsbibliotekens medieresurser på plats i biblioteket. Huvuddelen av de externa besökarna kommer dock för att bese utställningssalarna i Carolina Rediviva. Här anordnas också årligen en större specialutställning och 2015 ägnades denna 1500-talsanatomen Andreas Vesalius. En

utställning om nobelpristagaren Svetlana Aleksijevitj invigdes i pristagarens närvaro i december. Dessutom har utställningar gjorts om Bibeln, om exlibris och om Aldus Manutius. I anslutning till den sistnämnda anordnades också ett symposium.

Biblioteket spelar en viktig roll i universitetets representation och deltog till exempel med visningar ur samlingarna när Indiens president Pranab Mukherjee genomförde sitt statsbesök i Sverige i juni. Ett tiotal ambassadörer besökte biblioteket under året och 26 maj kom Kambodjas utbildningsminister som i samband med visningen särskilt utbett sig en föredragning om universitetsbibliotekens framtid.

Utvecklingen inom Open Access fortsätter, och DiVA-systemet ger inte bara konsortiemedlemmarna möjlighet att registrera lärosätenas publikationer utan också att fritt tillgängliggöra dem. Fem nya medlemmar trädde in i DiVA-konsortiet som nu omfattar 40 medlemmar. Arbetet samordnas från Uppsala. Fulltextnedladdningarna ur hela DiVA-systemet uppgick till 46 (40) miljoner vilket är en fortsatt kraftig ökning. Under 2015 laddades 6895 (4 479) fulltexter från Uppsala universitet upp i DiVA-portalen. Den fria tillgången till OA-resurser utgör ett stort skifte inom biblioteksväsendet – till de stora bibliotekens uppgifter hör numera att publicera digitalt. OA-publicering innebär också behov av nya finansieringsmodeller. Det blir allt vanligare att OA-aktörer söker frivillig finansiering från sina största användare. UUB bidrar till exempel till databasen ArXiv, använd inte minst av fysiker.

Inom humaniora har UUB från 2015 stött OA-initiativet *Knowledge Unlatched* som möjliggör publicering av e-böcker open access. UUB var först i Sverige. Flera andra bibliotek har nu följt efter.

UUB utgör nod för universitetets Acta-utgivning. Verksamheten har utretts och därefter fått ett ökat stöd. I anslutning till detta har UUB 2015 fått ett utökat uppdrag att vidareutveckla och marknadsföra universitetets publikationer under namnet *Uppsala University Publications*. En ansvarig för detta har rekryterats under senhösten.

Under 2015 har portalen *Kriterium* stabiliserats. Kriterium är frukten av ett samarbete med Göteborgs och Lunds universitet och möjliggör granskning, publicering och spridning av högkvalitativa vetenskapliga böcker i linje med etablerade open access-principer. Satsningen är särskilt viktig för det humanistiskt-samhällsvetenskapliga forskningsområdet, och arbetet har i Uppsala samordnats genom biblioteket.

Kulturarvsplattformen Alvin är utvecklad vid UUB och utgör ett redskap för katalogisering och digitalt tillgängliggörande av kulturarvsmaterial. Löpande förs nu UUB:s digitaliserade kulturarvsmaterial in i Alvin, som även används av universitetets museer. I konsortiet ingår även Lunds och

Göteborgs universitetsbibliotek och Linköpings stadsbibliotek. Hagströmerbiblioteket vid KI trädde in vid årsskiftet 2015/16. Äldre och hotade "stand-alone"-databaser kommer att föras över i Alvin. Den viktiga Wallersamlingen har under året migrerats in i Alvin, och större delen av Karin Boyes efterlämnade papper har gjorts digitalt nåbara. Antal objekt uppgick vid årsskiftet till c. 50 000. Under hösten anställdes en projektledare för Alvin.

Flera andra viktiga digitaliseringar har genomförts, bland annat av osmanskt kulturarv, Vadstenadiariet C89 och det unika musiktryck som brukar kallas *Cancionero de Upsala*, tryckt i Venedig 1556.

Ett viktigt kulturarvsmaterial är universitetets äldre avhandlingar och UUB har valt att tillgängliggöra dessa på DiVA-plattformen, avsedd för vetenskaplig publicering. Mer än 2200 äldre avhandlingar från 1602-1865 har publicerats digitalt 2015 och är maskinellt sökbara. Projektet har uppmärksamats i media, och under året har dissertationerna laddats ner som fulltexter hela 25 000 gånger.

Lika viktigt som att digitalisera är att väl vårda de fysiska objekten. Konserveringsenheten har bland mycket annat arbetat med förvaringslådor till kartboksbeståndet, renovering av hela upplagan av *Illustrerad tidning* och påbörjat ett renoveringsprojekt rörande storfolio-samlingen.

Minst lika viktiga som den tekniska hårdvaran är UUB:s olika nätbaserade tjänster. De registrerade chat- och e-postfrågorna fortsätter att öka och uppgick 2015 till 2768. Detta är emellertid bara en liten del av de frågor som ställs till biblioteket – huvuddelen sker fortfarande vid dussintalet fysiska informationsdiskar eller på andra sätt.

För ett universitetsbibliotek är lokaler alltid en central fråga. Medan forskarna i minskande utsträckning använder analoga referensresurser och bibliotekens arbetsplatser ökar hela tiden studenternas efterfrågan på funktionella arbetsplatser med tillgång till informationsresurser och professionell rådgivning. Biblioteken utgör helt enkelt många studenters viktigaste arbetsplats och skall vara dynamiska miljöer för tyst läsning, sociala möten, undervisning, grupparbeten och professionell rådgivning. Biblioteken är centrala för en god studentarbetsmiljö.

Två stora förändringar i tillgängligheten till Carolina Rediviva har rönt stor uppskattning. Vid höstterminens början togs dels den bemannade garderoben bort och dels öppnades Carolina även på söndagar. Garderobsförändringen innebär att besökare tillåts ta med väskor och ytterkläder in i bibliotekets publika delar (utom speciälläsesalen), men även förvaringsskåp erbjuds. Besöksfrekvensen ökar och framförallt tycks längden på besöken kraftigt ha ökat. Med ett väl fungerande kafé och en upplevelse av öppenhet och välkomnande betraktas Carolina som en

dynamisk studiemiljö, och läsesalarna är ofta fulla. Den bevakade garderobens borttagande bedöms inte innebära några ökade säkerhetsrisker. Istället har förändringen gett UUB möjlighet att på halvtid anställa en besökskoordinator.

Under 2015 har stort arbete ägnats planeringen av en länge efterlängtd renovering av Carolinabyggnadens entréplan. Arkitekt Johan Celsing har före jul lämnat ritningar och projekthandlingar och ett eventuellt genomförandebeslut kan tas av rektor under våren 2016.

Dag Hammarskjöld och Juridiska biblioteket flyttades vid höstens slut till Slottsgränd 3, och ligger nu i praktisk närhet till studiemiljön i kvarteret Munken. Biblioteksflytten fick av olika skäl forceras och ett stort arbete lades ner av medarbetarna vid ämnesbiblioteket; planering, gallring, magasinering och praktiskt flyttarbete upptog en väsentlig del av hösten. Den mest centrala kurslitteraturen tillhandahölls på Carolina under de veckor då Dag Hammarskjöld och Juridiska biblioteket hölls helt stängt.

Lokalerna skall enligt bibliotekets mål och strategier vara välkomnande, ha generösa öppettider och fungera väl för olika ändamål. Under 2015 har UUB haft öppet 3 701 (3697) dagar och tagit emot sammanlagt 1 640 588 (1 584 618) besökare (exklusive Almedalsbiblioteket). De digitala resurserna är ständigt tillgängliga och används dygnet runt, året om.

Den så kallade inre tidskriftsläsesalen som 2014 omvandlades till en flexibel sal för allt från presentationer till konserter har under 2015 kommit att utnyttjas ännu mer.

Antalet lån av kulturarvsmaterial till Specialläsesalen uppgick 2015 till 8708 (8669) inklusive Kart- och bildenhetens läsesal. Sett i ett flerårsperspektiv är siffran relativt stabil, men det förtjänar att påpekas att beställningar ur de äldre samlingarna torde komma att öka i takt med digitalisering av materialet och utvecklande av sökmöjligheter på nätet. Vid Kulturarvsavdelningen pågår nu arbete för att utveckla en ”digital specialläsesal”.

Samverkan med användare och omvärld

Universitetsbiblioteket är en del av universitetet och det viktigaste samspelet är det med forskarna, lärarna och studenterna vid Uppsala universitet. Detta samspel sker dagligen vid elva fysiska bibliotek och tretton informationsdiskar. Digitalt sker samspelet i form av chatt och e-postförfrågningar. Samspelet sker vidare genom webbsidor, telefon, sociala medier, kontaktbibliotekarier och riktade informations- och kommunikationsinsatser. Inte minst de så kallade ämnesguiderna utvecklas i nära samarbete med institutionerna och används som grund i den

undervisning som biblioteket bedriver inom vetenskaplig informationssökning.

Bibliotekets förvärvsplaner revideras tillsammans med institutionernas kontaktpersoner för att fånga upp nya behov och göra rätt prioriteringar. Förlagens så kallade "Dawsonprofiler" stöder inte sällan bevakningen. Enhetscheferna ingår vidare som ledamöter inom universitetets intendenturstyrelser och får då ytterligare möjlighet att interagera med prefekter och föreståndare. Bibliotekslokalerna används ofta för universitetsövergripande, verksamhetsnära funktioner som till exempel Språkverkstadens kurser och handledning. Vidare har programserien "En kvart över" – alltid i bibliotekets lokaler – fortsatt att sprida kunskap och inbjuda till diskussion om pågående forskning. Programserien riktas till såväl universitetsverksamma som allmänhet.

Biblioteksrådet och de fyra formella samverkansgrupperna har under 2015 verkat på sparlåga i väntan på en ny, aviserad arbetsordning för UUB.

Central är bibliotekets undervisningsverksamhet, vilken ägnas bland annat grundläggande och avancerad informationssökning och referenshanteringssystem. Även doktorandundervisning i informationssökning bedrivs. Under året har 1 570 (1 507) timmar undervisning meddelats av sammanlagt 69 (79) olika personer inom UUB. Antal deltagare var 15 332 (14 718). Dessutom görs olika specialsatsningar, exempelvis kring studieteknik. Språkverkstaden arbetar nära tillsammans med biblioteket och utnyttjar i många fall dess lokaler. Seminariet "Standing out from the Academic Crowd" som initierades 2014 har utvecklats ytterligare i samarbete med universitetsförvaltningens Planeringsavdelning och Enheten för kvalitetsutveckling och universitetspedagogik.

Därtill har avancerad undervisning bedrivits kring kulturarvssamlingarna, normalt genom samarbeten mellan institutioner och biblioteket.

Genomförda evenemang i form av specialvisningar, konserter etc. på Uppsalas kulturnatt exemplifierar hur UUB 2015 samverkade med den lokala miljön. Ett annat exempel är den informations- och utbildningsverksamhet gentemot allmänhet och skolor som genomförs vid Dag Hammarskjöld och Juridiska biblioteket. Denna finansieras av Uppsala kommun genom ett bidrag till biblioteket som lämnas via Dag Hammarskjöld-stiftelsen.

Samverkan nationellt och internationellt sker genom deltagande i olika nätverk, konferenser och organisationer. Biblioteket är en aktiv medlem av internationella sammanslutningar som IFLA, LIBER, EAHIL och CERL. Genom dessa kontakter bedrivs en ömsesidig omvärldsbevakning och verksamhetsutveckling. Inom IFLA, som är världens bredaste och största biblioteksorganisation, spelar UUB en viktig roll genom att medarbetare är

förtroendevalda som så kallade sektionsmedlemmar inom fälten ”Information Literacy” och ”Rare Books and Manuscripts”.

Nationellt har UUB 2015 arrangerat en rad workshop-möten, temadagar och konferenser, exempelvis en nätverksträff för de akademiska bibliotekens kvalitetsarbete, internationella GIS-dagen och utbildningsdagar för medicinska bibliotekariéer. Biblioteket var också aktivt vid Bok- och biblioteksmässan i Göteborg, dels med ACTA-redaktionens och Dag Hammarskjöldstiftelsens monstrar, dels genom deltagande i seminariepaneler.

Av särskild betydelse är bibliotekets arbete inom universitetsnätverken U4 och Matariki. Bibliotekens samarbete är nära och aktivt. Inom Matariki – sju universitet från hela världen – bedrivs ett aktivt benchmarkingprojekt, inriktat på studentstöd. Den nu pågående fasen är inriktad mot hur biblioteksmiljö bidrar till framgångsrika studier. En UUB-medarbetare deltog 2015 vid gruppens möte vid Queens University, Kanada. Huvuddelen av mötena genomförs dock digitalt och ibland bilateralt.

Konsortiearbetet inom DiVA har berörts ovan, men bör också uppmärksammas som viktigt inom nationell samverkan. För medelstora och mindre högskolor ger konsortiet möjlighet att kostnadseffektivt skapa publikationsdatabaser och sprida OA-publikationer. DiVA-gruppen vid UUB bedriver en mycket omfattande digital publicering av Uppsala universitets forskning, men UUB producerar och distribuerar också på papper. Vid biblioteket formgavs under 2015 373 (360) böcker, företrädesvis avhandlingar från Uppsala universitet. DiVA och produktionsenheten svarar för en väsentlig del av bibliotekets externa intäkter. Vid biblioteket bedrivs vidare interna projekt – inte sällan med höga krav på forskningskompetens.

Ett antal publikationer från biblioteksmedarbetare har uppmärksammats, till exempel Karin Byströms ”Hur kan bibliotek och förlag gemensamt möta utmaningar kring svenska e-böcker?” eller Lars Burmans ”Sju oroande perspektiv: Om biblioteksutvecklingen vid universitet och högskolor.”

Arbetsmiljö

I bibliotekets mål- och strategidokument framhålls som tredje huvudpunkt att arbetsmiljön skall vara den bästa möjliga och personalens kompetens hög och under ständig utveckling. Till strategierna för att nå en ännu bättre arbetsmiljö hör att använda universitetets och bibliotekets mål och strategier i utvecklingssamtal och vid chefsmöten och utvecklingsdagar. Centralt i kommunikationsarbetet har varit att understryka universitetets primära roll i biblioteksverksamheten liksom att betona vikten av ett fokuserat och väl samordnat biblioteksarbete. Chefsutbildningen är viktig och bland annat har undervisning ordnats under året kring feed-back och utvecklingssamtal.

UPPSALA
UNIVERSITET

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2016-03-22

UFV 2016/14

UUB tar initiativ till ledarskapsutveckling och bland annat har flera enhets- och avdelningschefer samt överbibliotekarien under 2015 deltagit i kvalificerade ledarskapskurser. En omfattande medarbetarskapsatsning har genomförts med stöd av extern konsult från IPF. Alla medarbetare har deltagit vid föreläsningar och gruppseminarier.

I Uppsala universitets mål och strategier (UFV 2013/110) slås fast att universitetet skall bedriva världsledande forskning och förstklassig utbildning. En självklar förutsättning för detta är bibliotekservice av högsta kvalitet. I dokumentet understryks att universitetsbibliotekets utveckling är en viktig strategi för att uppnå excellens och samhällsnytta. 2015 har kännetecknats av rationaliseringar och fortsatt utveckling av verksamheten genom omorganisationer och inledda förändringar i arbetssätt. Trots en ekonomisk utveckling som är mindre gynnsam har året varit framgångsrikt, och grunden är lagd för stärkt kommande roll som central infrastrukturell resurs.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Lars Burman'.

Lars Burman
Överbibliotekarie
Uppsala universitetsbibliotek

